

SBU:s upplysningstjänst svarar på avgränsade frågor. Svaret bygger inte på en systematisk litteraturöversikt utförd av SBU. Därför kan resultaten av litteratursökningen vara ofullständiga. Kvaliteten på ingående studier har inte bedömts. Detta svar har tagits fram av SBU:s kansli och har inte granskats av SBU:s nämnd.

Svar från SBU:s upplysningstjänst nr ut201907 • Diarienummer: SBU 2018/740 • Datum: 2019-03-26

Diagnosmetoder och psykoterapier för barn som baseras på lek

Inom barn och ungdomspsykiatri används ofta flera olika metoder för att utreda psykisk ohälsa hos en individ [1]. När man utreder små barn är man oftast mer inriktad på orsakssamband än diagnoser. Och då små barn inte har samma verbala förmåga som vuxna skiljer sig metoderna för att ställa diagnos från vården av vuxna. SBU fick in en fråga om Ericametoden för att ställa diagnos. Denna metod har väckt frågor både inom och utanför psykiatri [2]. Ericametoden bygger på observationer av barns lek med en standardiserad uppsättning leksaker och ingår i terapitraditionen World techniques [3]¹. Eftersom även psykoterapi baserad på lek förekommer inom BUP, utvidgade vi den ursprungliga frågan om Ericametoden till att även gälla andra diagnosmetoder som baseras på lek och lekterapier i psykoterapeutiskt syfte.

Fråga

Finns det någon forskning som visar om diagnosmetoder som baseras på tolkning av lek är tillförlitliga?

Finns det någon forskning om hur lekterapier påverkar psykisk hälsa?

Frågeställare: Verksamhetsutvecklare inom barn- och ungdomspsykiatri, Stockholms läns landsting

Sammanfattning

Ingen av de studier som SBU:s upplysningstjänst fann kan besvara frågan om diagnosmetoder som baseras på lek är tillförlitliga.

SBU:s upplysningstjänst fann en systematisk översikt som handlar om hur lekterapi påverkar psykisk hälsa. Författarna till översikten påpekar att de flesta av de studier som ingår i översikten hade vetenskapliga brister och att det därför behövs ytterligare väldegnade studier om lekterapi.

SBU har inte tagit ställning i sakfrågan eftersom vi inte har bedömt de enskilda studiernas kvalitet eller vägt samman resultaten. Här redovisar vi därför endast de enskilda författarnas slutsatser.

¹ World techniques är en terapeutisk metod för barn som utvecklades under 1920-talet av Margaret Lowenfield. Ett flertal psykoterapier för barn har baserats på Lowenfields metoder.

Bakgrund

Psykoterapier och psykologiska diagnosmetoder som fokuserar på lek har en lång historia [3]. En svensk variant av lekterapi som används för diagnostisering av psykisk ohälsa är Ericametoden. Det har förekommit kritik mot att metoden används utan att ha vetenskapligt stöd [2]. År 2006 genomfördes en studie för att standardisera Ericametoden. Totalt 80 barn ingick i studien, 40 barn som varit utsatta för trauman och 40 barn som inte varit utsatta för trauman. Jämförelsen mellan grupperna gav normeringsvärden men studien saknar uppgifter om diagnostisk känslighet (sensitivitet) och träffsäkerhet (specificitet) [4].

Avgränsningar

Vi har avgränsat oss till studier som undersökt om det finns något vetenskapligt stöd för diagnosmetoder baserade på lekterapi. Och för frågan om lekterapi har vi avgränsat oss till studier som undersöker om det finns något vetenskapligt stöd för att lekterapi har någon (positiv eller negativ) effekt på psykisk hälsa.

Populationen i skulle vara barn och unga med psykisk ohälsa. Vi har begränsat svaret till kvantitativa studier publicerade i vetenskapliga tidskrifter, oberoende av studiedesign. I första hand sökte vi efter systematiska översikter.

- Population: barn och unga under någon form av utredning för psykisk ohälsa eller under behandling för psykisk ohälsa
- Indextest/intervention: Ericametoden och andra diagnosmetoder/terapi som grundar sig på lekterapi i psykoterapeutiskt syfte, eller World Techniques
- Comparator/Control: andra välkända tester/sedvanlig behandling.
- Outcome (utfall): diagnostisk känslighet och träffsäkerhet/effekter på psykisk ohälsa

Vi har gjort sökningar (se avsnittet Litteratursökning) i databasen PubMed.

Resultat från sökningen

Upplysningstjänstens litteratursökning genererade totalt 224 artikel-sammanfattningar (abstrakt). Handsökningar på organisationers och myndigheters webbplatser (Erica stiftelsen, Socialstyrelsen, Folkhälsomyndigheten, Psykologiguiden) gav tre artiklar. En projektledare på SBU läste alla artikel-sammanfattningar och bedömde att fyra kunde vara relevanta. Dessa artiklar lästes i fulltext av projektledaren. Ingen av studierna jämförde lekterapi som diagnosmetod med ett annat etablerat test och sökningarna innehöll inga studier som upprepar studien om Ericametoden från år 2006 [4] med normering på större och fler grupper. En systematisk översikt ingår i svaret, den tar upp lekterapi vid psykisk ohälsa.

Systematisk översikt

Vi fann en systematisk översikt som tog upp effekterna av lekterapi på ett brett urval av psykisk ohälsa [5]. Författarna till översikten hade inte bedömt risken för systematiska fel i de inkluderade studierna (så kallad risk för bias). De skrev dock att flera av studierna saknade tydliga beskrivningar av hur forskningsprocessen gått till och att det inte genomförts en korrekt randomisering i cirka 70 procent av dem. Författarna till översikten skrev även att studieresultaten i metaanalyserna inte mätts med samma utfallsmått och att de utfallsmått man använt i många fall inte varit definierade. Författarnas slutsatser bör därför tolkas med försiktighet.

Tabell 1. Systematiska översikter

Included studies	Population/intervention	Outcome
Bratton et al (2005) [5]		
93 controlled outcome studies (published 1953–2000)	Children/Play therapy	Behavior Social adjustment Personality Self-concept Anxiety–fear Family functioning/relationships Developmental–adaptive Other

Authors' conclusion:

The overall meta-analytic results establish that play therapy is a statistically viable intervention. Further analysis revealed that humanistic approaches yielded higher outcomes than non-humanistic treatments and that filial play therapy conducted by parents produced larger treatment effects than did play therapy conducted by a professional. Although we attempted to glean a clearer understanding of factors that contribute to the effectiveness of play therapy, our attempts were hindered by a lack of specificity in many of the studies. On the basis of data reported in individual studies, play therapy appeared equally effective across gender, age, and presenting issue.

A well-designed research methodology that can be replicated in multiple studies is needed to not only further investigate the overall efficacy of play therapy but also to examine a multitude of treatment factors and their impact on treatment outcome. Only then will play therapists be able to answer questions regarding the most efficient and effective delivery method of play therapy services to their child clients.

Projektgrupp

Detta svar är sammanställt av Alexandra Snellman, Sally Saad, Jessica Dagerhamn, Sara Fundell och Miriam Entesarian Matsson vid SBU.

Lästips

I sökningen identifierades fler försök att utvärdera effekten av lekterapi för enskilda problem. Dessa är med som lästips och återfinns i referenslistan: Tre av översikterna fokuserar på terapi för barn och unga som utsatts för traumatiska händelser [6,7,8]. De övriga handlar om terapier för barn som utsatts för omsorgssvikt [9], har ångest [10], beteendeproblem av sexuell natur [11] eller med depression [12]. Många av studierna i dessa översikter ingår i den översikt vi tagit med i svaret [5].

Litteratursökning

PubMed via NLM 20190201

Methods for diagnosis and psychotherapies based on play therapy

Search terms	Items found
Population:	
1. "Refugees"[Mesh] OR "Minors"[Mesh] OR "Child, Abandoned"[Mesh] OR "Child, Adopted"[Mesh] OR "Child, Foster"[Mesh] OR "Adolescent"[Mesh] OR "Child"[Mesh] OR "Infant"[Mesh]	3 373 394
2. (infant[Title/Abstract] OR infants [Title/Abstract] OR baby[Title/Abstract] OR babies[Title/Abstract] OR child[Title/Abstract] OR children [Title/Abstract] OR offspring[Title/Abstract] OR Adolescence[Title/Abstract]OR Adolescent[Title/Abstract] OR teenager[Title/Abstract] OR young[Title/Abstract] OR youth[Title/abstract] OR puberty[Title/Abstract] OR minor[Title/Abstract] OR juvenile[Title/Abstract] OR schoolage[Title/Abstract] OR boys[Title/Abstract] OR girls[Title/Abstract] OR newborn [Title/Abstract] OR toddler [Title/Abstract] OR preterm [Title/Abstract] OR neonate [Title/Abstract] OR newborns [Title/Abstract] OR toddlers [Title/Abstract] OR minors [Title/Abstract] OR neonates [Title/Abstract]) NOT (medline[SB] OR oldmedline[SB])	246 820
3. 1 OR 2	3 620 214
Intervention:	
4. "Play and Playthings"[Mesh] OR "Play Therapy"[Mesh]	13 857
5. "play therapy"[tiab] OR "sandbox play"[tiab] OR "sandbox therapy"[tiab] OR "Circle of security"[tiab] OR "Watch, Wait and Wonder"[tiab] OR "world technique"[tiab] OR "Erica-method"[tiab] OR sandtray[tiab]	407
6. 4 OR 5	13 987
Study types:	
7. systematic[sb]	
Final 3 AND 6 AND 7	199

The search result, usually found at the end of the documentation, forms the list of abstracts

[MeSH] = Term from the Medline controlled vocabulary, including terms found below this term in the MeSH hierarchy

[MeSH:NoExp] = Does not include terms found below this term in the MeSH hierarchy

[MAJR] = MeSH Major Topic

[TIAB] = Title or abstract

[TI] = Title

[AU] = Author

[TW] = Text Word

Systematic[SB] = Filter for retrieving systematic reviews

* = Truncation

“ ” = Citation Marks; searches for an exact phrase

Referenser

1. Dunerfeldt M, Elmund A, Söderström B (2010). Bedömningsinstrument inom BUP i Stockholm. Utvecklings- och utvärderingsenheten, Barn- och ungdomspsykiatri i Stockholms läns landsting.
2. Sjöberg L. Projektiva test och psykodynamiskt grundade bedömningar otillförlitliga. *Läkartidningen* 2000;97:56-9.
3. Nelson KZ. The sandtray technique for Swedish children 1945-1960: Diagnostics, psychotherapy and processes of individualisation. *Paedagogica Historica* 2011;47:825-40.
4. Forsbeck Olsson, U. (2006). 2000-talets barn bygger i sandlådan – normering av Ericametoden. *Ericastiftelsen/Mareld*.
5. Bratton SC, Ray D, Rhine T, Jones L. The Efficacy of play therapy with children: A meta-analytic review of treatment outcomes. *Prof Psychol Res Pr* 2005;36:376-90.
6. Dorsey S, McLaughlin KA, Kerns SEU, Harrison JP, Lambert HK, Briggs EC, Amaya-Jackson L. Evidence base update for psychosocial treatments for children and adolescents exposed to traumatic events. *J Clin Child Adolesc Psychol*, 2017;46:303-30.
7. Gillies D, Maiocchi L, Bhandari AP, Taylor F, Gray C, O'Brien L. (2016). Psychological therapies for children and adolescents exposed to trauma. *Cochrane Database Syst Rev*, 10, Cd012371. doi:10.1002/14651858.cd012371
8. Wethington HR, Hahn RA, Fuqua-Whitley DS, Sipe TA, Crosby AE, Johnson RL, Chattopadhyay SK. The effectiveness of interventions to reduce psychological harm from traumatic events among children and adolescents: a systematic review. *Am J Prev Med* 2008;35:287-313.
9. Allin H, Wathen CN, MacMillan H. Treatment of child neglect: a systematic review. *Can J Psychiatry* 2005;50:497-504.
10. Comer JS, Hong N, Poznanski B, Silva K, Wilson M. Evidence base update on the treatment of early childhood anxiety and related problems. *J Clin Child Adolesc Psychol* 2019;1-15.
11. St Amand A, Bard DE, Silovsky JF. Meta-analysis of treatment for child sexual behavior problems: practice elements and outcomes. *Child Maltreat* 2008;13:145-66.
12. Zhou X, Hetrick SE, Cuijpers P, Qin B, Barth J, Whittington CJ, Xie P. Comparative efficacy and acceptability of psychotherapies for depression in children and adolescents: A systematic review and network meta-analysis. *World Psychiatry* 2015;14:207-22.